

SVERIGES
RIKSDAG
TILL
ISLANDS ALLTING
VID
TUSENÅRSJUBILEET
1930

VÖLO-SPA

hoc est

Carmen Veledæ

Islandice et Latine;

Commentariolis strictim illustratum.

Interprete

P. Wieselgren.

Londini Gothorum.
Ex officina Berlingiana
MDCCCXXIX.

Hvad skett, hvad ske skall, det vet Valas djupa sång.
Den sång är tidens vaggsång, är dess Drapa ock,
Heimskringlas häfder gå på samma ton som den,
och mannen hör sin egen saga deruti.
Förstån J ännu eller ej? spör Vala dig. —

Frithiofs S. af E. Tegnér.

Viro

Nobilissimo et Celeberrimo

CHRISTIANO THOMSEN;

Consiliario Cancellariæ Regiæ,
Societatis, cui Antiquitates commissæ sunt,
Regiæ Hafniensis Secretario,
Reg. Academiæ Lit. Eleg. Hist. et Antiqu.
Holmiensi
literarum usu juncto etc.

Amico singulari

d. d.

Interpres.

Völo-Spá.

I. *Hliods bid ec*
Allar kindir
Meiri oc minni
Mavgo Heimdallar.
Vildo it ec Valfavdvr
Vél fyr telia
Fornspiöl fíra
Þau er fremst um man.

II. *Ec man iotna*
Ar vm borna
Þá er fordom mic
Födda hofdo
Nío man ec heima
Nío ívídi
Miötvid möran
Fyri mold nedan.

III. *Ar var allda*
Þar er Ymir bygdi
Vara sandr né sær
Né svalar vnnir,
Jörd fannz æva
Né vpphimin
Gap var ginnúnga
Enn gras hvergi.

IV. *Adur Bvrs synir*
Bíódum um ypÞo
Þeir er Midgard
Mœran scópo.

Carmen Veledae.

I. *Ore faventes*
Accipiatis,
Ordine quovis
Scandiae alumni!
Facta docebo
Coeliferentis;
Carmen avitum
Quippe recordor.

II. *Musa Gigantum*
Sum memor aevi
Prisci, et ab illis
Docta magistris.
Ante novenûm
Sum memor orbum,
Quam arboris orbis
Exstitit herba.

III. *Temporis Eos,*
Quum Chaos; aequor
Tumque carebat
Litore et undis.
Terra nec erat,
Arcuat haud se
Cœlum. Erat omne
Pondus inane.

IV. *Prole Boreæ*
Astra locantur,
In medioque
Terra creatur.

Sol scein svnnan
A salar steina.
Þá var grand gróin
Grönom lauki.

V. *Sól varp svnnan*
Sinni mána
Hendi inni högri
Vm himin-iódyr.
Sól Þat né vissi
Hvar hon sali atti,
Stiörnor Þat né visso
Hvar Þœr stati átto.
Máni Þat né vissi
Hvat han megins átti.

VI. *Þá gengo regin öll*
A raukstóla
Ginheilög god
Oc vm Þat gættuz.
Nótt oc nidiom
Navfn um gáfo
Morgin heto
Oc midian dag
Vndorn oc aptan
Arom at telia.

VII. *Hittoz Aesir*
A Idavelli
Þeir er havrg oc hof
HátimbroÞo:
Afla lavgdo

Austrifer arces
Montium inaurat
Sol viridesque
Elicit herbas.

V. *Sol bijugus, quo*
Irradiatur
Pallida luna,
Deserit austrum.
Postea numquam
Constitit almus
Sol, sua linquens
Atria, numquam
Astra quierunt;
Luna nec errans.

VI. *Consulit altis*
Tum soliis, queis
Sancta sedebat,
Concio Divûm.
Noctibus, horis,
Queis nova luna,
Atque diebus
Quadrifidis, quo
Computet annos,
Nomina dicit.

VII. *Convenit Idâ*
Cœtus Asarum,
Erigit aras
Templaque celsa,
In fabricisque

Aud smídodo
[Afls kostodo
Allz freistodo]
Tángir scópo
Oc tól gördo.

VIII. *Tefldo í túni*
Teitir voro
Var Þeim vettegis
Vant or gulli
Unz Þriár qvomo
Þursa meyiar
Amáttkar mioc
Or loton heimom.

IX. *Þa gengo regin öll*
A raukastóla
Ginheilög goð.
Oc um Þat gættoz
Hverr scyldi dverga
Drottin skepia
Or brimis blódi
Oc or blam leggiom.

X. *Þar (vär) Mótsoghir*
Mötzr um ordin
Dverga allra
En Durin annar.
Þeir manlícon
Mörg um giordo
Dverga or iordo
Sem Durin sagdi.

[Viribus utens
Omnia tentat]
Excoquit aurum,
Armaque pacis
Affabre cudit.

VIII. *Alea et illa*
Luditur arce,
Aurea namque
Floruit ætas;
Tresque puellæ
Donec adessent
Stirpe gigantum
Fata ferentes.

IX. *Consulit altis*
Tum soliis, queis
Sancta sedebat,
Concio Divûm:
Nunc quis eorum
Numina diva
Redderet æthræ,
Æquori humoque.

X. *Omne sibi quæ*
Attrahit, hæc vis
Prima; secunda,
Cui patiendum.
Viribus ora
Sunt data nostra,
Intimâ humoque
Dulce quiescunt.

XI. *Nyi oc Nidi*
Nordri oc Sudri
Austri oc Vestri
Alþiófr, Dvalin
[Nar oc Naín
Nipíngr, Daín]
Bivavrr, Bavavrr
Baumburr, Nori.
An oc Anarr,
Ai, Miödvitnir
Veigr oc Gandalfr,
Vindalfr, Þráin,
Þeccr oc Þorin,
Þrór, Vitr oc Litr
Nár oc Nyrádr.
Nú hefi ec dverga
Regin oc Radsvid
Rétt vm talda.

XII. *Fili, Kili,*
Fundín, Nali,
Hepti, Vili,
Hannar, Svíorr
[Billíngr, Brvni,
Biledr, Bvri]
Frár, Hornbori,
Frægr oc Lóni,
Aurvángr, Jari,
Eikinscialdi

XIII. *Mál er dverga*
I Dvalins lidi

XI. *Evocat illas*
Lunaque; ventus
Quatuor exstant
His; at e a e d e m,
Sive furantes,
Sive quietæ,
Seu quatientes,
Sive represssæ.
A ë r i s *illa*
Numina dura,
Effera, nimbus
Quæ tenet, astra
Quando minatur;
Visque colorans,
Visque novatrix
N u m i n a, c o e l i
Q u a e t e n e t a ë r,
Enumeràvi.

XII. N u m i n a t e r r a
H a e c t e n e t: *illud,*
Quod bene jungit,
Quodque susurrat
Fontibus, et quod
Floribus exstat,
Quercubus et quod
Dulce sub umbris
Cortice tectum
Carmina cantat.

XIII. *Jam referenda*
N u m i n a a q u a r u m,

Lióna kindom
Til Lofars telia.
Þeir er sótto
Frá salar stæini
Aurvánga siavt
Til Jorovalla.

XIV. *Þar var Draupnir*
Oc Dólg Þrasir,
Hár, Haugspori,
Hlævangr, Glói,
Scirvir, Virvir,
Scafidr, Ai,
Alfr oc Yngvi
Eikinscialdi,
Fialarr oc Frosti
Finnr oc Ginnar
[Heri, Högstari,
Hliódólfr, Móinn]
Þat mvn vppi
Medan avld lifir
Lángnidia tal
Lofars hafat.

XV. *Unz Þrír qvomo*
Or Því lidi
Avflgir oc ástgir
Aesir at húsi.
Fvndo á landi
Lítt megandi

Inde ab eo, quod
Dormit in ima
Terra, ad apertum,
Monte relicto
Quod mare quærit,
Arva pererrans.

XIV. *Huc referenda:*
Stilla quieta,
Fluminis æstus,
Quæ petit astra
Unda, sepulchra
Quæque pererrat,
Gutta rosarum
Splendida, turbo,
Unda nivosa
Et glacialis,
Quam vehit alâ
Horrisonante
Magna procella.
Tempus in omne
Numina in undis
Commemoranda.

XV. *Cœlitus i g n i s*
Nunc venit. Asæ
Tres, amor et vis
Queis, veniebant.
Litore, quod jam
Exstitit, adsunt

Asc oc Emblo
Orlöglausa.

XVI. *Avnd þau né átto*
Od þau né havfdo
Lá né læti
Né lito góda.
Avnd gaf Odinn
Od gaf Hönir
Lá gaf Lódvrr
Oc lito góda.

XVII. *Asc veit ec standa*
Heitir Yggdrasill
Hár badmr ausinn
Hvíta auri
þadan coma davggvar
þærs i dala falla
Stendr æ yfir grönn
Urdar brvnni.

XVIII. *þadan coma meyiar*
Margs vitandi
þriár or þeim sæ
Er vnd þolli stendr.
Urd héto eina
Adra Verdandi
Scáro á scídi.
Scvld ena þridio.
þær lavg lavgdo
þær lif kvro
Allda börnom
Orlavg segia.

Ascur et Embla
N u m i n e at orbi.

XVI. *Non animantes*
Mente carebant,
Sanguine, gestu
Atque colore.
His a n i m u m Odin
Dat; r a t i o n e m
Hœnir; et addit
O r g a n a Lodur.

XVII. *Fraxinus exstat;*
Hæc S p a t i i arbor.
Sidera tangit
Lacteum et orbem.
Hinc petit imber
Vallem; et obumbrat
Frondea semper
T e m p o r i s undas.

XVIII. *Inde puellæ,*
Quas tegit umbra,
Omne scientes
Egrediuntur:
Tres moderantes
Quod f u i t, e s t et
F i e t; in ære
Carmina sculpunt.
Jura ferentes,
Qui moriantur
Constituunt et
Fata ministrant.

XIX. *Þat man hon fólkvíg*
Fyrst í heimi
Er Gullveig
Geirom studdo
Oc í havll Hárs
Hana brendo.
Þrysvar brendo
Þrysvar borna
Opt ósialdan
Þó hon en lifir.

XX. *Heidi hana héto*
Hvars til húsa com
Völo velspá
Vitti hon ganda.
Seid hon kunni
Seid hon leikin [var]
Æ var hon ángan
Illrar Þiódar.

XXI. *Þá gengo regin öll*
A raukstola
Ginheilög god
Oc vm Þat gættuz
Hvart scyldo Æsir
Afrád giallda
Edr scyldo gódin öll
Gildi eiga.

XXII. *Fleygdi Odinn*
Oc í fólc vm scaut
Þat var enn fólcvíg
Fyrst í heimi.

XIX. *Est memor, ætas*
Aurea quando
Deficiebat,
Musa: ter ustum
Quum fuit A u r u m
Sole sub almo,
Viscere terræ
Erutum ab imo.
Vivit id usque
Tempora nostra.

XX. N u m u s *et audit,*
Quo venit hospes;
Numen et istud,
Quod bona spondet,
Fascinat ursos,
Edocet artes,
Semper amatum a
Gente maligna.

XXI. *Consulit altis*
Tum soliis, queis
Sancta sedebat,
Concio Divûm,
An sibi detur
Pœna b e n i g n i s,
Aut s e m e l u l t i s
Illa daretur?

XXII. *At jaculatur*
In populos tum
Odin; et illa
Prima sub astris

Brotinn var bordvegr
Borgar Ása
Knátto Vanir vigspá
Völlo sporna.
XXIII. *Þa gengo regin öll*
A raukstóla
Ginheilög god
Oc vm Þat. gættuz
Hverir hefdi lopt allt
Lævi blandit
Edr ætt iotvns
Ods mey géfna.
XXIV. *Thórr einn Þar var*
Þrúnginn módi
Hann sialdan sitr
Er han slíct vm fregn.
A gengvz eidar
Ord oc særi
Mál avll meginlig.
Er á medal fóro.
XXV. *Veit hon Heimdallar*
Hlióđ vm fólgit
Vndir heidvönom
Helgom badmi.
A ser hon ausáz
Aurgom fossi
Af vedi valfavdvrs
Vitod er enn eda hvat?
XXVI. *Ein sat hon úti*
Þa er inn aldni com

Pugna; Fatiscit
Murus Asarum;
Sub pede Vanûm
Surgit arena.

XXIII. *Consulit altis*
Tum soliis; queis
Sancta sedebat,
Concio Divûm:
Cur neget orbi
Sol radios; cur
Luna gigante
Occidat atro?

XXIV. *Tum capit ira*
Sæva Thoronem.
Ille quiete
Nullus inaudit
Jura soluta,
Pacta negata,
Sanctaque cuncta
Vincula fracta.

XXV. *Scit quoque Musa,*
Quâ tegat Heimdal
Arbore cornu;
Fons sub eadem
(Cœliferentis
Lumen) inundat
Omne, citata.
Percipitisne?

XXVI. *Sola sedebat*
Quæ sapit; illam

Yggiongr Asa
Oc í augo leit.
Hvers fregnit míc?
Allt veit ec Odinn!
Hvar þú auga falt þitt
J enom mæra
Mimis brvnni.
Dreckr miöd Mímir
Morgin hverian
Af vedi Valfavdvrs.
Vitod er enn edvr hvat?

XXVII. *Valdi henni Herfavdvr*
Hrínga oc men
Féspiöll spaclíg
Oc spá-ganda.
Sá hon vítt oc vm vítt
Of verölld hveria.

XXVIII. *Sá hon Valkyrior*
Vítt of komnar
Gavrvar at rída
Til Godþiódar.
Scvld hélt scildi
Enn Scavgvl avnnor
Gvnnr, Hildr, Gavndvl
Oc Geir-skavgol.
Nú ero taldar
Navnnor Herians
Görvar at rída
Grvnd Valkyrior.

Advenit Odin.
"Quare rogando
Sollicitabis?
Omnia novi.
Novi, oculum quo
Fonte tegebas.
Poculo eodem
Lumine Mimer
Utitur, omnem
Solis ad ortum."
Percipitisne?

XXVII. *Huic dedit Odin*
Spintera et aurum;
Carmina sacra
Reddidit illa:
(Nam super orbes
Lumina volvit)

XXVIII. *"Agmina quærunt*
Valkyriarum
Eminus arva
Læta Deorum.
Fata futura
Parca gubernans,
Advenit, acri
Ense corusca;
Tela vibrantes,
Agmine denso,
Valkyriæque
Hancce sequuntur."

XXIX. *Ec sá Baldri*
Blódgom tívor
Odins barni
Orlög fólgin.
Stód vm vaxin
Vollo hærri
Miór oc mioc fagr
Mistilteinn.

XXX. *Vard af þeim meidi*
Er mér syndiz
Harmflavg hættlig
Havdr nam skióta.

XXXI. *Baldvrs bródir var*
Of borinn snemma
Sá nam Odins sonr
Einnættr vega.
Þó hann æva hendr
Né havfvt kémbdi
Advr á bál vm bar
Baldvrs andscota.
En Frigg vm grét
I Fensavlom
Vá Valhallar:
Vitod er en edr hvat?

XXXII. *Hapt sá hon liggia*
Vndir hvera lvndi
Lægiarn líki
Loka áþeckian.
Þar sitr Sigyn
Þeygi vm sínom

XXIX. *Balderis ictum,*
Odine nati,
Musa videbam
Sanguine sparsi,
Valle vigebat
Antea Viscum,
Quod super arvo
Exstitit insons.

XXX. *Germine ab isto*
Missile factum
Hoederis (ipsa
Verba nefanda!)

XXXI. *Balderis ultor,*
Frater itemque,
Bis modo solem
Viderat almum.
Non lavat ora,
Pectine nullo
Utitur ille,
Baldere inulto.
Damnaque cœli,
Vescere terræ,
Frigga dolebat.
Percipitisne?

XXXII. *Visus ab illa*
Locho malignus;
Iste ligatur
Luco in aquoso.
Anxia Sigyn
Adsidet, illum

Ver vel glyiod
Vitod er enn edr hvat?

XXXIII. *A fellr austan*
Vm eitr-dala
Saurom oc sverdom
Slíþr heitir sú.
Stód fyr nordan
A Nida fiöllum
Salr or gvlli
Sindra ættar
En annar stód
A Okolni
Bóirsalr iotvns
En sá Brímir heitir.

XXXIV. *Sal sá hon standa*
Sólo fiarri
Nástrondo á
Nordr horfa dyr.
Féllo eitrdropar
Inn vm lióra
Sá er vndinn salr
Orma hriggiom.

XXXV. *Sá hon þar vada*
Þúnga strauma
Menn mordvarga
Oc meinsvara
Oc þann annars glepr
Eyra rúno.
Þar svg Nídhöggr
Nái framgengna

Commiserescens.
Percipitisne?
XXXIII. *Amnis ad ortum*
Solis inerrat
Valle veneni;
Volvit et enses,
Theca vocata.
Versus et arctos
Emicat Ædes
Rupis opacæ.
Versus et austrum
Sole propinquo
Brimer, Asylum,
Lucis, inardet.
XXXIV. *Arx procul ignem*
Solis, in ora
Mortis; in axem
Ostia vergunt,
Pureque stillant
Porro fenestræ.
Ædificata est
Anguibus ædes.
XXXV. *Flumine euntes*
Musaque cernit
Fœdifragos, queis
Sica erat, uxor
Queisque aliena
Infatuata.
Membra Dracoque
Mordet; eisdem

Sleit vargr vera.
Vitod er enn edr hvat?

XXXVI. *Austr sat hin aldna*
I Iárnvidi
Oc föddi Þar
Fenris kindir.
Verdr af Þeim avllom
Einna noccorr
Túngls tiúgari
I trölls hami.

XXXVII. *Fylliz fiörvi*
Feigra manna
Rydr ragna siót
Raudum dreira;
Svört werda sólscein
Of svmor eptir
Vedr öll válynd
Vitod er enn edr hvat?

XXXVIII. *Sat Þar á haugi*
Oc sló hörpo
Gygiar hirdir
Gladr Egdir.
Gól vm honom
J gaglvidi
Fagr-raudr hani
Sá er Fialarr heitir.

XXXIX. *Gól vm Asom*
Gvllincambi
Sá vekr havldva at hivrar
At heriafavdvrs.

Vescitur ursus.
Percipitisne?
XXXVI. *Sole sub orto*
Condit opaca
Silva Luporum
Hem! genitricem.
Maximus olim
Exedet ipse
Denique lunam,
Horridus artûs.
XXXVII. *Is saturatur*
Morte. Deorum
Sanguine sedes
Spargit. Ut ante,
Postea nullus
Sol nitet; aura
Fitque nociva.
Percipitisne?
XXXVIII. *Colle sonora*
Pulsat et ales
Fila, gubernans
Numina sylvæ;
Sed super illam
Silva canora
Consonat, ales
Purpureusque.
XXXIX. *Aureus ales*
Excitat omnes
Arce cubantes
Odinis alta.

Enn annarr gélr
Fyr iörd nedan
Sótraudr hàni
At savlom Heliar.

XL. *Geyr Garmr mioc*
Fyr Gnipa helli
Festr mvn slitna
Enn freki renna
Fiöld veit hon fröda
Fram sé ec lengra
Vm ragna ràvk
Ravm sigtíva.

XLI. *Brödvr mvno beriaz*
Oc at bavnom verda
Mvno systrúngar
Sifiom spilla.
Hart er í heimi
Hórdómr micill.
Scéggavld, scalmavld
Scildir ro klofnir,
Vindavld, Vargavld
Adr veröld steipiz
Mvn engi madr
Ödrom Þyrma.

XLII. *Leika Míms synir*
Enn miötudr kyndiz
At eno gialla
Giallar horni.
Hátt blæs Heimdallr
Horn er á lopti

Voce sed ater
Gallus in antris
Succinit Helæ
Horrisonante.

XL. *Garmur humoque*
Latrat in ima;
Vincula rumpet
Omnia ruens.
Plurima Musa
Scit; videt usque
Fata Deorum et
Ultima bella.

XLI. *Sanguine Frater*
Fratris inunctus;
Vincula stirpis
Nulla coluntur.
Sæcula dura
Sunt, stupra multa,
Bellaque, scuta
Scissa, procellæ
Atque homicidæ,
Donec Olympus
Corruit; haut tum
Parcitur ulli.

XLII. *Volvitur æquor,*
Orbis inardet,
Gialare, cornu,
Intonat Heimdal
Æthera scindens.
Nunc caput istud

Mælir Odinn
Vid Mímis havfvt.

XLIII. *Ymr id aldna tré*
En iotvn losnar
Scelfr Yggdrasils
Ascr standandi.
[Hrædaz allir
A helvegom
Adr Svrtar þann
Sevi of gleypir.]

XLIV. *Hrymr eer austan*
Hefiz lind fyri
Snyz Jormvngandr
I iotvnmódi
Ormr knyr vnnir
Enn ari hlaccar
Slítr nái nef-favlr
Naglfar losnar.

XLV. *Kiöll fer austan*
koma mvno Mvspellz
Vm lavg lydir
Enn Loki styrir.
Fara fífls megir
Med freka allir
þeim er bródir
Byleips í för.

XLVI. *Hvat er med Ásom*
Hvat er med Alfom
Gnyr allr Iotvnheimr
Æsir ro á þingi.

Mimeris Odin
Consulit impos.

XLIII. *Contremit Arbor,*
Non ruit, orcum
Quando solutus
Locho relinquit.
[Contremit orcus
Horridus umbris,
Quemque repente
Exedet ignis].

XLIV. *Fax oritur jam*
Dira cometæ;
Hesperus ævi,
Cymbaque mortis.
Æquor, (hic anguis
Orbis) anhelat;
Concinit undis
Ales ad ossa.

XLV. *Eurus arantes*
Æquora natos
Muspele pellit;
Locho gubernat.
Quem comitatur
Effera turba,
(Coelitus ignes,
Flammæ et ab orco).

XLVI. *Nunc quid Olympi*
Numina et Orbis?
Saxa tremiscunt.
Concio Divûm

Stynia Dvergar
Fyr steindvrom
Veggbergs vísir
Vitod er enn edr hvat.

XLVII. *Svrtr fer svnnan*
Med sviga læfi
Scín af sverdi
Sól valtifa.
Griótbiörg gnata
Enn gífor rata
Troda halir helveg
Enn himin clofnar.

XLVIII. *Þá cömr Hlinar*
Harmr annarr fram
Er Odinn ferr
Vid Ulf vega
En bani Belia
Biartr at Svrti
Þá mvn Friggiar
Falla ángantyr.

XLIX. *Þá cömr inn micli*
Mavgr sigfavdor
Vidarr vega
At valdyri.
Lætr hann megi hvedrúngs
Mvnd vm standa
Hiör til hiarta
Þá er hefnt favdor.

L. *Þa cömr inn möri*
Mavgr Hlódyniar.

Consulit. Ima
Terra gemiscit,
Conscia finis.
Percipitisne?

XLVII. *Ignis olympi*
Rex venit austro,
Solis et instar
Concutit ensem.
Rupeque scissa,
Silva ruit, gens
Competit orcum.
Et polus hiscit.

XLVIII. *Adgeme rursus*
Hlina, lupo quum
Odin inhæret
Prœlio atroci.
(Surturus illum,
Quo Bele cæsus,
Tum necat) Odin
Nam perimetur.

XLIX. *Armipotente*
Odine natus
Vidarus hostem,
Stirpe gigantum,
Sistit, et ensem
Corde recondit.
Odin inultus
Non moriatur.

L. *Emicat heros,*
Hlodine natus,

Gengr Odins sonr
Vid Ulf vega.
Drepr hann af módi
Midgards veor
Mvno halir allir
Heimstöd rydia
Gengr fet nío.
Fiörgyniar bvrr
Neppr frá nadri
Nids óquidnom.

LI. Sól tecr sortna
Sígr fold í mar,
Hverfa af himni
Heidar stiörnor.
Geisar eimr
Vid aldvrnára
Leicr hár hiti
Vid himin siálfan.
"Geyr . . . "

LII. Sér hon vppkoma
Avdro sinni
Jord or ægi
Idia gröna.
Falla forsar
Flygr avrn yfir
Sá er á fialli
Fisca veidir.

LIII. Finnaz Æsir
Á Idavelli
Oc vm moldþinvr

Monstra retrudens.
Odinides jam
Enecat a n g u e m.
O r b i s, in orbe
Ultimus heros.
Tres modo passus
Ter fugit anguem
Fiorgyne natus,
Dum sine menda
Nutet uterque.

LII. Sol tenebratur
Terra marique
Sidit et astra
Clara fugantur.
Corripit ignis
Arborem, ubi astra
Poma præumbrat
Sidera fumus.
"Latrat . . ."

LII. Exsilit undis
Altera terra.
Illa virebit
Tempus in omne.
Hic juga linquit
Rivus, et ales
Pendet odorans
Æthere pisces.

LIII. Convenit Ida
Concio Asarum
Colloquiturque

Máttkan döma.
[Oc minnaz Þar
A megindóma]
Oc [á] fimbvltys
Fornar rúnar.

LIV. *Þar mvno eptir*
Undrsamlingar
Gvllnar tavflor
I grasi finnaz
Þærs í árdaga
Attar höfdo
[Fólcvaldr goda
Oc Fiölnis kind.]

LV. *Mvno ósánir*
Acrar vaxa
Bavls mvn allz batna
Baldvr mvn coma.
Búa Þeir Havdr oc Baldur
Hropts sigtoptir
Vel valtívar
Vitod er enn edr hvat.

LVI. *Þá kná Hönir*
Hlaut vid kiósa
Oc burir byggia
Brödra tveggia
Vindheim vídan
Vitod er enn edr hvat.

LVII. *Sal sér hon standa*
Sólo fegra
Gvlli Þacdan

De angue marino,
[Deque patratis],
S u m m u s A s a r u m
Quæ docuisset
Ante, recordans.

LIV. *Nunc quoque miræ*
Inveniuntur
Gramine tectæ
Forte tabellæ,
Quas tenuissent
Tempore primo.
[Divaque proles
M u l t i p l i c a n t i s]

LV. *Nil sere. Flavent*
Nunc tamen arva.
Occidet angor;
Balder adibit; —
Balder et Hœder,
Gratus u t e r q u e
Omnipotenti.
Percipitisne?

LVI. *Ecce piatus*
Acriter H o e n i r!
Nunc ibi Fratrum
Juncta tenebunt
Regna Nepotes.
Percipitisne?

LVII. *Clarior ipso*
Sole renidet
G i m l e. Refulgent

A Gimle.
Þar scolo dyggvar
Dróttir byggia
Oc vm aldradaga
Yndis nióta.

LVIII. *[Þa cömr inn rîki*
At regindómi
Avflvgr ofan
Sá er öllo rædr;
Semr hann dóma
Oc sacar leggr
Vescavp setr
Þau er vera sculo].

LIX. *Þar cömr inn dimmi*
Dreki fliúgandi
Nadr fránn nedan
N i d a fiollom.
Berr sér i fiodrom
Flygr vavll yfir
N i d h a v g g r nái
Nu mon han seycqvaz.

Aurea tecta.
Hic bonus omne
Vivet in ævum
Atque fruetur
Sorte beata.

LVIII. [*Nunc venit atque*
Judicat omnes,
Qui super astris
Jura gubernat.
Mitigat hostes
Constituitque
Ipse futuræ
Præmia Vitæ.]

LIX. *Ater et anguis,*
Emicat; atrox
Æthera scindens
Rupit ab orco.
Qui sibi dentur,
Hos levat alis;
Aufugit et jam
Volvitur umbris.

Commentariola.

Mihi hanc interpretationem, quam a 1822 periclitatus sum, edenti adfuit: *Edda Sæmundar hins Fróda. Edda Rythmica seu Antiquior vulgò Sæmundina dicta.* Pars III. . . . . . *Poëseos Vetustissimæ Scandinavorum Trifolium, continens carmina Völuspá, Hávamál et Rígsmál, illorum Origines, Cosmogoniam et Theosophiam optim illustrantia, e codice Bibliothecæ Regiæ Hafniensis pergameno, nec non diversis legati Arnæ-Magnæani et aliorum membranaceis chartaceisque melioris notæ manuscriptis. Cum interpretatione latina, lectionibus variis, notis, glossario vocum p. p. Accedit locupletissimum priscorum Borealium theosophicæ Mythologiæ Lexicon, addito denique eorundem gentili Calendario, jam primum indagato ac exposito. Hafniæ* 1828. in Quarto pagg. 1146 *). Ex illa *textum* ipsum accuratissime descripsi, lectiones ibi acceptas omnino secutus, præter ultimam lineam ultimi membri (LIX) ubi *Edd. Hafn.* retinet:

*) Ediderunt Monrad, Schlegel, Thorlacius, Werlauff, P. E. Müller & Finn Magnusen, Legati Arnæ-Magnæani Ephori & Curatores, a manu habentes G. J. Thorkelin.

Nú mon hon seyequaz,

quod "Ódmjuká Tjenárinna" vel "Jag har den ärau" tenori carminis sublimi minime concinit. Mihi igitur magis arrisit:

"Nú mon hann seyequaz,"

"Jam in tenebris, eminus quæ apparent, Draco Umbrarum, Lucem Deumque fugiens, omnino evanescit." Apud Resenium *hann* legi, omnibus notum. Ipsa *Edd. Hafn.* hoc loco adnotat: "Res. pr. *hann*. Membrana, quæ vocem abbreviatam reddit, sane in ea satis ambigua videtur, an nempe *han* vel *hon* legenda sit." Etiam *Additamentum continens Apographum Carminis Völuspá, hactenus ineditum, sed a reliquis ordine differens, e Codice Membranaceo Legati Arnæ-Magnæani, in Qu. N:o* 544 *) mihi

*) In *Edd. Hafn.* p. 191—208, "Notabile hocce Carminis V. S. exemplar," seculo XIV exaratum habetur. De quo ibidem: "Istud apographum matrici, a Regii codicis & etiam ab Holmensi diversæ, suam originem debuisse, omnio dubio caret; talis inter eos diversitas præcipue orta videtur propter carminis hujus scriptionem, olim tribus diversis librariis, ex orali trium variorum hominum traditione vel recitatione, debitam — quæ circumstantiia poëmatis ultimam vetustatem, ethnico certe ævo adscribendam, sufficienter demonstrat"

ad "han" præferendum commovit. Hic enim ultima Carminis Veledæ linea:

Nu man han sökkvaz.

Ubi adnotatur, codicem in Quarto N:o 164 papyraceam in Magnæana collectione etiam *hann* exhibere. De cetero confitear, me in *Edd. Hafn.* multa invenisse, quæ interpretationibus meis faverent, plurima, quæ illas corrigerent, pauca, quæ sequi non possem. Suecos benigne meum opusculum accepturos puto, quod *contextum optime elaboratum* optimi Scandinavorum antiquorum carminis in manus tradat.

Ut etiam ab iis, qui Mythorum minus periti sunt, intelligerer, ipsum *sensum* nominum, ubi fieri potuit & debuit, interpres explicui. Qui ipsa verba Gothica, rite designata, adspicere placet, is in paginam, qua Gothice canitur, oculum dejiciat. Quæ vero in carmine vertere non fuit fas, ea in commentariolis brevissime explicem.

Völo-Spa: Carmen Veledæ.

.. "foliis tantum ne *carmina* manda."
Virg. Æn. VI: 74.

"Vidimus sub Divo Vespasiano *Veledam* diu apud plerosque Numinis loco habitam."

Tac. de Mor. Germ. VIII.

Quid *Veleda* significet, *Saga Eiriks rauda* vel *Þáttr Þorfinns Karlsefnis* (adhuc inedita) optime docet. Mulier quædam, ut in Eddæ Hafniensis præfatione adfertur, nomine Thorbiarga in quodam territorio veteris Grœnlandiæ degebat; hæc fatidica fuit dictaque *parva Vala*. . . . . . Cum Thorkilus inter primates haberetur, . . . fatidicam ad se invitavit, lauto præhabito apparatu, uti mos erat talem hospitem excipere. Sedes fatidicæ in loco excelso posita erat. . . Illa vero Viro, in occursum ei misso, comitata, vespere adveniens tali modo instructa fuit. Tunicam cæruleam, lapillis a summo ad imum ornatam induta erat, sphærulas vitreas collo gestabat, capitis gestamen e pelle agnina nigra erat, subducta interius alba pelle felina. Baculo nitebatur globulum in summo habente . . . Zona Hunlandica se cinxerat, ex qua cruminam magnam suspenderat, in qua magica sua instrumenta servabat. . . . Intrantem omnes, uti debitum credebatur, re-

verenter salutarunt, ea vero, prout salutantes ei placebant, salutationes excepit. . . . Illa verborum de omnibus rebus parca erat. . . Crastina die mane feminæ Thorbiargam, in editiori tabulato magico sedentem, circumcinxerunt. Tum Gudrida, una earum, quæ carmen huic magiæ destinatum canere calluit, id tam alta & canora voce cecinit, ut præsentes se suaviorem cantum numquam audivisse faterentur. Jam cantu delectatæ fatidicæ Thorbiargæ multæ res, quas prædicit, aperiuntur. . . .

I. *Mavgo Heimdallar: Scandiæ Alumni.*

"In perantiquis traditum est narrationibus, Asarum quendam nomine Heimdalem iter suum ad oram quandam maritimam perrexisse . . . Prostravit se porro in medio lecto . . Infantem peperit Edda, . . quem vocarunt *Træl* (servum) . . . Se ad somnum comparavit Rigus . . Infantem peperit Amma, quem vocabant *Karl* (plebejum). . . Tum Rigus lectum parabat . . puerum peperit Módir, cui nomen *Jarl* (patricium) dederunt." . . .

Rigs-mál.

Valfavdvr; Cœliferentis.

Edda Junior *Odinum qui agminibus*

præfuit, hic respectum voluit. Attamen in *Edd. Hafn. Odinum, qui Solem creavit*, Eddam Antiquiorem hic adnuere, læti didicimus. Sic enim in Lex. Mythol. p. 777; "Hæc certe Mythologia (falla í val) permultis Scandinavis, ultima gentilismi æra durante, revera arrisit; sed opinor nihilo minus originariam aliam quærendam esse in voce *Valr, Vavlr, Völr:* convexitas i. e. hemisphærii cœlestis & sic præsertim mythice cœlum ipsum, arcuata cœli camera." Hodie Islandis in usu sunt *a-valr* (convexus, semiteres), *si-valr* (undique rotundus) &c. Ibid.

II. *Iotna.* Sic dicuntur veterum borealium Titanes s. Gigantes, sæpissime Deorum & hominum hostes. Jam chaoticæ & efferæ Vires Naturæ; jam eis quæ respondeant in homine, μικροκοσμω, cupidines & perversitates; jam gentes Gothis rudiores vicinæ. Heic illæ intelligendæ sunt.

Nio heima, Nio ividi: . . . novenûm &c.

"Walfader tänkte en verld, och hon vardt, lik som skalden
Diktar en sång och den står i åhörarnes minne
Med sina bilders prakt; men som sången, då ingen
Minnes den mer, försvinner, så verlden af ingen
Tanke mer fattad, ej speglad mer i ett öga,
Åter till intet blef; ty dess varelser hunnit

Högre verldar, och blomman, när frukten sig knyter,
Faller förvissnad. Så redan, med växlande skönhet,
Nio verldar blomstrat ur Skaparens tanke,
Nio himlar deraf blifvit mognade frukter.
Verlden, *den Tionde*, olik dem alla, nu skaptes &c.,
Starkodds Sånger. Sthm 1824.

Ividi, quod hic legitur, "vaporum regiones i. e. Athmosphæræ, aëra cœla" redditur in *Edd. Hafn.* p. 869. *Ividur* vero *pluvialis est arbor.* Utcumque legitur, heic respici videmus mythum, Indorum mythis similem, qui, novem commemorantes mundos, in quovis centralem finxerunt arborem, immani magnitudine præditam ac in monte altissimo stantem, ubi Diis suos celebrant solennes conventus. Adnuit *Edd. Hafn.* Sinensibus, Mongolis, Tibetanis, Calmuckis & pl. similes esse fabulas.

Miötvid: Miöt medium; *vidr* arbor. "Arbor centralis" in *Edd. Hafn.* Decimum quæ repræsentat orbem, dicitur, ut vulgo notum est, *Yggdrasil.* Musa non tantum, virium naturæ *primordia* (iotna) *perpendens*, inde a *Chao* cosmogoniam suam incipere potest; facultas ei ingeniose *fingendi* Dii dederunt; ante quam arboris, quæ orbis erat imago, cotyledon (hjertblad) excreverat, *est* Musa, quæ, arbore jam decremata (Stroph. LI), triumphans aderit.

III. *Ymir:* "Chaos primitivum gigantea forma repræsentans." Chronos, a Diis vinctus & Briareo custoditus, in Mythis Græcis eamdem rem exprimit. Talis magnus homo apud Ægyptios, mali principium Diisque bellum inferens, offenditur. Illi Chaldæorum Omorca bene convenit, quem Baal, summi cœli Deus, in duas partes (cœlum & terram) divisit, qui mythus, a Rabbinis acceptus, qua *Adam Cadmon* fingeretur, eis materiem præbuit. Indis suum esse *Oum*, Sinensibus Pau-hu, *Ym*, à Mythographis relatum est. Imprimis observandus est Coschino-Sinensium Gigas primarius *Banio*, qui in mundanum corpus a Diis ita transformatus est, ut cranium ejus fieret cœlum, oculi sol & luna, caro terra, ossa rupes & montes, crines vegetabilia &c.

Gap var ginúnga. Ovidiano illo *Pondus inane* abjecto, si mavult lector: *Chasma sine herbis*, ad verbum locum redditum sane habet.

IV. *Burs synir:* Prole Boræa i. e. filiis Sustentatoris i. e. *Virtute Divina. Edd. Hafn.* Börr etiam *portatorem*, sustentatorem significare opinatur. Filii Numinis *Cœliferentis* & *omnia sustentantis* (valfavdor & Bvr) erant *Odin,*

Hœnir & *Lodur*, de quibus ad stroph. XVI. *Bur* dicebatur *Ymer* jam ex undis caput tollens. Caucasus, Persarum *Borz*, ZendAvestæ terræ radix, Indorum monti Meru sive Himala conveniens; ex undis caput primum extollens primos etiam homines necesse nutriret. Cosmogoniam Ymericam in *Edd. Hafn.* p. 313. omnem hic exponere angustia loci vetat; omnis vero legi & perpendi debet.

Midgard: heic mundum nostrum designat. Mundus alias a veteribus dividebatur jam in 1) *Asgardr* s. *Godheimr:* cœlum æthereum s. astrale; 2) *Midgardr* s. *Mannheimr:* terra quæ est athmosphærâ circumdata, hominum habitaculum. 3) *Utgardar:* hemisphærium inferius cum oris montanis exterioribus oceani, a gigantëis dæmonibus ac monstris inhabitatis; jam in 1) *Asgardr:* regionem terræ Caucasicam; 2) *Midgardr:* colonias Asgardicas; 3) *Utgardar:* extrema propter frigus vel æstum a dæmonibus tantum habita oceani litora. *Edd. Hafn.*

V. *Himin-iódyr.* Accentum hic neglectum condonetur. Nobis y accentu instructum non adest. (Sic A, I &c. accentum addere nequivimus). De loco, ex

quo, austrum relinquens, sol progressus est sic in *Edd. Hafn:* "Boreales videntur *cœli* vel *solis portas* posuisse in hujus domicilio *Gladsheim*, vel signo Zodiaci quod *Arietem* appellamus." Quod mihi mirifice placet. Quam pulchre cogitatur, e solstistio *vernali* solem novum processisse!

Sól Þat né vissi. . . . Sol non scivit, ubi palatia haberet, i. e. locum, quo consistat, non invenit; *mansionem*, quam temporis initio, cum *in linea* collocata essent universa cœli corpora, reliquit, nec iterum, inter astra errans, reperit. Quis est, quin hic in memoriam revocet, etiamsi missum faciat "*magni anni*" initium,

> Stjernan, som i dagens panna
> Satt så skön, ej ville stanna
> Öfver jorden mer.
>
> Franzén.

& quæstionum soli propositarum,

> Säg mig, blir du ej trött
> På din ensliga gång? &c.
>
> Tegnér.

Megins: Edd. Hafn: "Megin vis vel mansio. Cum *megín* domicilium (raro in nostratium scriptis occurrente) cfr. Chin. *Mien*, domus."

VII. *Æsir:* "Asæ s. Dii gentilibus

credebantur totam Naturam ac ipsius phænomena continere ac sustinere.“ Jam in *Asgardia astronomica* visi, XII erant, quibus unus præfuit. Hic *Odin*, XII signa Zodiaci peragrans, illis dominatur; jam in *Asgardia historica* considerati, XII etiam erant, præter principem. Hic in solio conspicitur Odin, quem in sellis sedentes cingunt XII Dii majorum gentium Eddici. Illos vero non tantum debemus historiæ. Principio convenienter philosophico compositi videntur. Scilicet *Asgardiam psychologicam* astronomicâ & inprimis historicâ non raro adumbrari, mihi persuasum habeo. Hominis enim mens ita comparata est, ut non tantum externe quæ observet, sed etiam quæ interne cernat, & animo effingere & efficta manu formare studeat. Patres *Deum* coluerint, qui fons est lucis, & qua gaudeat animus & qua illlustretur oculus; Filii, illius quem non vident obliti, imaginem Dei, quam *Sol* proponit, cultu prosequantur; Nepotes tamen, vires animi non minus ac naturæ edocti, *ingenium*, quod jam in heroë quodam observare potuerunt, adorant. Illum cingunt cœlestes; iste XII per signa volvitur Zodiaci; hoc circumdant *virtus*, *poësis*, *insons animus*, *amor*,

vigilantia &c. quibus nomina uniuscujusque gentis largiter dabit historia. In omnibus Mythologiis, quas novimus, hæ tres Mythorum rationes ita coaluerunt, ut mythi secerni omnino nequeant, nec tamen, sine distinctione quadam adhibita, rite intelligi. Sic *Carmen Veledæ* multa continet, quorum radices Revelationi, qua homines primi supra humanitatis statum, quo permanserunt barbari, extollebantur, infixæ sunt. Explicationi *Eddæ Hafn.* largiendum est, hoc carmen *anni* vicissitudines, *temporis totius imaginis*, exponere. His vero non subsistendum. Poëtæ, cui Carmen Veledæ adscribi possit, natura non propter se ipsa tantum arridet; imprimis ideo amatur, quod, internæ naturæ consentiens, eamdem explicat & illustrat. Cum igitur Baal s. Balderem suum (Vernum Solem) decidentem luget rediturumque spondet, *colores* sane & *formas* præbet natura. At his sæpe adumbrantur certamina humano generi longe graviora, in quæ ratio & sensus descendant; his explicare conatur, quæ *necesse* explicet animus immortalis. Nec difficile conamen. Optime *animo* consentit *natura*; uno enim e fonte uterque pro-

fluxit. Quam bene puro, qui labitur, animo respondit sol vernus, qui inardet, labat, regreditur! *Utrumque lugere, spe melioris ævi illucescente,* hoc carminis Velediani summum.

Idavelli: "Idæum insuper campum cœlum astrale ipsum denotare puto." *Edd. Hafn.* Sic enim in *Asgardia Astronomica.* In *Asgardia historica* "conferri meretur Homeri Πεδίον Ἴδηιον (Idæus campus) apud Phryges & Græcos, Idamque, quam etiam Indi habent, Deorum sedem," ut etiam in *Edd. Hafn.*; neque illa infitias ivit, hunc fictum campum *umbram* esse *veræ rei*, animi, quæ jam defloruit, integritatis.

VIII. *Thursa Meyiar:* Tres hic respiciuntur potentissimæ inter Titanes mulieres: *Nótt* (nox), *Angurbodi* (mœrorem annuntians), & *Hela* (mortis Dea) conjiciente *Edd. Hafn.* Illa *rationem* obumbrare, ista *sensus* angere, hæc *animum* morte afficere potuit. Cfr. Stroph. XVI. Nunc tantum adnuitur, tempus *fore*, quo tribus viribus principibus mentis humanæ tres infestæ adfuturæ sint illecebræ.

Res ipsa Str. XIX—XXI exponitur.

IX. *Dverga:* 1) Terræ elementales genii a) lucidi, b) obscuri. Ex Θεουργοι

jam Gudmundus Andreæ nomen derivat. 2) Dæmones in terra, montibus & petris, qui omnes res, quæ ex imis terris exoriantur, artificiose concinasse feruntur. Illi in carminibus Eddicis, hi in fabulis medii ævi, præcipue exstant.

Or Brimis blodi . . . Ubi *Edd. Hafn:* "Ex æstuantis (oceani) sanguine & lividis ossibus." Ubi Oceanus æstuat, ibi *ventus*; sanguinem ejus *aquam*, ossa *humum* respicere, omni dubio caret. In theosophiis haud raro veterum quatuor nobis occurrunt elementa. Si quis theosophos ex theosophis, & sic in ceteris, optime intelligendos mihi largiat, is condonabit, si heic ipsius Theophrasti Paracelsi de *Sylphis*, *Nymphis*, *Pygmæis* & *Salamandris* somnia in memoriam revocem. Natura enim sibi ipsa constans, cum idem quærit, se eandem sæpenumero præstat. Theophr. in *Philos. Sagac.* 221, die natur, inquit, gebiert solch Gewächs, und vielleicht noch viel mehr Art und Wesen, dann uns auf Erden bekannt ist. Die Mutter ist das Element, der Vater das Firmament; aus den zweien wird eine solche Generatio. Die Mutter *Nympharum* ist im Elemento Aquæ, der Vater im Firma-

ment. Die Mutter *Gnomorium* ist im Elemento Terræ, der V. im F. Die Mutter *Vulcanium* im Feuer, der Vater im Firmament &c. (Vid. *Beiträge zur Geschichte der romantischen Poësie von Dr. Schmidt. Berlin* 1818, *p.* 145—179. Quorum elementorum virtutes Dvergorum nomina respicere etymologia, ubi aliquid lucis præbet, nos docere videtur.

X. *Motsognir:* "vi vocis est vigorem sugens; s. succum attrahens; *Edd. Hafn. Durin:* "sonat latine Somnifer." *Edd. Hafn.* "Hi ambo omnes Dvergos, terræ & tenebrarum filios, procreant." Ibid. Activa vis & passiva, de quibus Mythosophi tanta congesserunt, nonne hic cognoscendæ? Quas humanâ formâ indutas, in gremio terræ cubantes, bene fingit Poëta.

XI. *Alþiófr* omnia furans; *Dvalin* sopiens; *Nipíngr* contrahens; *Dain* soporifer; *Bivavr* quatiens; *Veigr* vigor; *Gandálfr* lupinus dæmon; *Vindalfr* ventosus dæmon; *Þrain* pertinax; *Þeccr* gratus; *Þorin* audax; *Þror* validus; *Litr* color; *Nar oc Nyrádr* novus & nova suadens &c. &c. De *Regín* vide *Edd. Hafn.* p. 992: "Ad summam Asarum potestatem ac elementales virtutes al-

ludunt nomina: Regin (Raygn)." Sic ad *cœli ventusque* numina pleraque nomina intendunt.

XII. *Fili* occultus; *Hepti* constringens; *Sviorr* ustulans; *Birlingr* (?) componens, miscens; *Bruni* fervor; *Buri* generans, ruricola; *Aurvángr* luto genas adspergens, agri fertilitatem dirigens; *Eikinskialdi* iliceo umbraculo refrigerans.

XIII. *Dvalin* sopiens; *Jorovalla* (Nonne ab *Yri* micans, nitens? Campus nitens, quem a *stillante* usque ad *ningorem volutantem* tot Dvergi de cacumine montis ("palatii petra") "per terrestres regiones" quærunt, nulli ignotus est.)

XIV. *Draupnir* stillans; *Dolgþrasir* pertinax pugnator; *Hár* altus; *Haugspori* tumulos calcans; *Hlævangr* genas tepefaciens; *Glói* splendidus; *Scirvir* serenans; *Virvir* turbo; *Scafidr* ningorem volutans; *Frósti* gelu producens; *Hliodolfr* soni genius &c." Jam in Lexico Myth. *Eddæ Hafn.* nomina, non in ipso carmine versa, inopinanter reperienti melior cognitio data est, quam quæ e Resenio & Afzelio antea hauriri potuit; sententia vero de generibus Dvergorum corroborata.

XV. *Asc* primus Vir. Yggdrasil, totius orbis imago, etiam Asc (Fraxinus) erat. Vir, μικροκοσμος, bene eodem nomine ac orbis, μακροκοσμος, designatur, eodemque signo. ᛘ m: *Madr*, homo; "significat hominem manus ad cœlum tollentem & plane convenit cum signo hieroglyphico Sinensium, quod hominem denotat." *Periculum Runologicum* *). Diss. Inaugur. *Gislii Brynjulfi fil. Hafniæ* 1823. Idem signum arborem ramis ornatam centralem significare alii affirmant. *Embla* Mulier prima; jam ab אם (Em) mater, jam a μελια (fraxinus) derivatur, *Orlög lausa:* "Sine fatis:" *Edd. Hafn.* Non Deus in illis. Sola erat materies. Formæ adsunt; *ignis* ille tantummodo deest, quem cœlitus eripiendum etiam agnoverunt Scandinavi.

XVI. Quos ea animi indoles, cui theosophiæ mysticæque doctrinæ originem plerumque debent, in veri investigandi viam induxit, ii sæpenumero ad eandem metam provecti sunt. Apud mille igitur a *Platone* usque ad aucto-

---

*) Ingeniosum sane & quod apud nos innotescat dignum. Runas hieroglyphica esse signa demonstrare experitur. Vid. quæ ad stroph. LIII allaturi sumus.

rem libri: *Konunga-Styrilse och Höfdinga*, naturam in homine trinam adumbratam videbis. In nobis affirmant esse *naturam divinam s. angelicam, naturamque animalem*, inter quas media ponitur *natura humana*, quæ quasi utriusque concentus esse debet. Nonne hæc Πνευμα, ψυχη, σωμα in Eddicis *Avnd, Od* & *La oc lito góda* conspiciuntur? "Avnd dedit Odin," qui in *Edd. Hafn.* h. l. *cœli Deus* dicitur. "Od dedit Hœnir," de quo h. l. *Edd. Hafn:* "Hœnir idem est quam Vili (*lux*)" & Lex. Myth: "Nomen Vili in septentione antiquissimo tempore in Norvegia *pro proprio humano* fuit usitatum." "La oc lito goda dedit Lódvrr," de quo h. l. *Edd. Hafn:* Lódvr, idem est quam Ve (*ignis*)" & in Lex. Myth. exprobatio Lochonis *Æg. Dr.* 26, Friggam, Odine absente, Ve & Vile in sinum surcipere, ad ignem subterraneum (quem Tellus interdum fovere cogitur) alludisse putatur. Psychologice melius saltem quam physiologice tum intellectus ad animalem naturam optime quadrat. Quæ tria Deorum dona si ita explicentur, ipsos Deos haud difficile investigamus. Omnis enim Olympus *ideale* tantum humanæ ipsius naturæ, quale jamjam concipi potuit. Ut enim in Re-

velatione Deus est *res* hominesque *umbræ*, quæ rei conveniat, sic in Mythis humana natura *res* est, cujus *umbra* quidquid divini fingatur.

XVII. *Spatii arbor — Temporis undæ.* "Yggdr. arbor mundana s. mundus noster, arboris fraxini symbolo vel imagine repræsentatus." *Edd. Hafn.*

Hvíta auri: Lacteum et orbem.

"*Aur:* terræ vocabulum, Alv. X:6. alias usitate limus, argillâ, lutum. Conf. tamen Gr. ἔρα terra." *Edd. Hafn. P. I. Hafniæ* 1787. "Aurvángr: luti campus; Aurr, Aur, Ur: lutum vel potius lympha, udor. Aurgr spumans s. lutulentus." *Edd. Hafn.* (i. e. *P.* III. *Havniæ* 1828) ubi hic locus vertitur: "Albo luto, inde veniunt imbres." Cum tota arbor totus est orbis, summa (corona quæ dicitur arboris) astriferi cœli imago necesse sit. Quid vero *albi luti* ibi, "unde veniunt imbres," nisi *via*, quam non *lacte* sed *luto* potius *albo* confectam dicerent Patres? At Arbor illa — —

— — "quantum vertice ad auras
Æthereas tantum radice in Tartara
tendit."

Radicibus enim *Æterno ipso*, quo nihil profundius & obscurius, infixa est.

Fons, qui inde exsilit, *Temporis* est symbolum, ab *Urda*, Parca præteriti, *Verdandi*, Parca præsentis, & *Sculda*, Parca futuri, cinctus. Fontis hujus mythus baptismi infantum apud Gothicas gentes caussam forsan præbuit. Sacræ apud nos superstitiose adhuc coluntur scatebræ. Tres illæ *magnæ mundi matres* s. temporum fatorumque Deæ Græcis, Romanis, Indis cognitæ. In illis, licet umbris obtectus, quodammodo apparet ὁ ὢν, καὶ ὁ ἦν, καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὁ παντοκράτωρ.

XIX. *Gullveig*: "Auri materies, vis s. efficacia aut etiam liquor, fluor, potio." *Edd. Hafn.* "Hanc perfoderunt homines cuspidibus (aurum e terra evellentes) & ternis eam vicibus in Alti aula (mundi vasto ædificio) cremavere." Ibid. Nunc tres veniunt Virgines Giganteæ, nunc deficit aureum tempus. "Avaritia radix omnium malorum." Se emollire mores spondet *Heidi* ("pecunia, serena" *Edd. Hafn.*); at cœdes & bella vestigia ejus persequuntur.

XXI. En quæstio, qua nihil umquam majus & gravius quæstum est nec quæritur! Quum, quod docet experientia, lapsum est genus humanum, utrum

Numinis *benignitati*, lapsos complectentis, an Numinis *semel delictum ulti benignitati* confidendum? Sic locus in *Edd. Hafn:* "Utrum Asæ delictum vindicarent, aut Dii omnes convivium (sacrificale) acciperent." Et in notulis: "Aut etiam resarcitionem (cædis vel damni illati) acciperent." "*Quantum acceperint!*" in Stroph. LVI exclamat Musa, orbem ruentem, priusquam novus existere posset, videns. Quam quæstionem cardinem hujus esse carminis, is non mirabitur, qui veram mythorum omnium vim & finem rite perpenderit.

"I Mythens källa o! hvad se vi der;
vid Häfdens rot i dessa urdarvågor,
om icke djupt betydningsfulla frågor
om frid, som högre än förtviflan är?
I offerlågan, hvirflande mot skyn,
o! visa sig ej der för tänkarns syn
blott snabba frågetecken om försoning
från jordens natt till Gudars ljusa boning?"

XXII. Bella, cum jam aurea ætas defloruit, exardent. *Asgardia historica* jam Asos Vanosque, quæ gens fuit vicina, certantes exhibet.

XXIII. In *Asgardiam astronomicam* jam relati sumus. Bellantes solis defectum & lunæ observant, caussamque perterriti quærunt. Quod quidem apud

omnes barbaras gentes evenit. Sic *Edd. Hafn:* "In concilio suo quæstionem habebant Dii, quinam esset auctor defectuum solis seu tenebrarum, eclipsium & deliquiorum solis. Ol. Adde etiam: & næ. F. M." Et alio loco: "Odinus diurni cœli, solis & lucis summus Deus, Freja, nocturni cœli & temporis domina vocatur." *Od,* "peregre per longas vias profectus," *Freja* uxore remanente, *primi Odinis* religionem redolet, in qua rerum *Natura* imprimis observatur, at observatis nomina præbet *historia.* Primos enim Gothos, Asgardicos colonos, Scandinaviam incolentes, quales veteres Persæ & Germani depinguntur, tales, religionem si respicis, fuisse, multa affirmant. In *Ultimi Odinis* religione, ubi *humana natura* primas tenet, *historia* nominante, *Odin* & *Frigga* primum tenent locum. *Solis* (Od) instar tunc temporis eluxit *ingenium,* imprimis *militare; lunæ* (Frejæ) instar, castæ & amantibus caræ, jam habebatur *ipsa femina,* cui nomen Principis uxor jure dedit. Quæ omnia alio loco explanare conabimur.

XXIV. *Thoro* in *Mythis primi Odinis* Græcorum *Jovi tonanti* Romanorumque convenit, quem solum multi Gothi

coluisse videntur. In *Mythis Ultimi Odinis* Græcorum *Herculis* est instar. Rerum in monumentis hos duplicis naturæ Mythos plerumque coaluisse, jam confessi sumus iterumque confitemur.

XXV. *Heimdal* numen est, quod naturæ, cum periculum ei imminet magnum, annuntiat. "Appropinquante s. incipiente Asarum ultimo cum Muspellianis & gigantibus prœlio, Heimdallus exsurgit & vehementi tubæ sonitu, cuncta numina e somno excitat." *Edd. Pros. Iridis Genius* in *Edd. Hafn.* dicitur. Hic quid Iris apud Hebræos significaverit, meminisse juvat. Defectûs lucis caussam, lapsûs sui consciis, anxie quærentibus, tonitru *ultorem* adesse tantum annuntiat. At Iris inter nubes emicans voti forte memoriam integrat, orbem, donec Iris aderit, non periturum.

Sub arbore (cœli camera) emicat Iris, *cornû*, quod inflari posset, haud dissimilis. Quæ vero cum conspicitur, imber (A), adverso sole, præcipitat. Sic *Edda Hafn.* "Scit ipsa Heimdalli sonum (tubæ) absconditum sub ætheri (serenitati) adsueta sancta arbore. — Amnem vidit ea hauriri (fluctuare) spumante cataracta, e pignore sphærici patris. Intelligitis jam nec ne?" *Pignus* Odinis

esse *Oculum*, stropha, quæ sequitur, adfirmat. *Oculum* Odinis esse *Solem*, etiam ex eo colligitur, quod Oculus Jovis, Osiridis, Visnui, Oromazdis, cet. solem significat. Sic forsan melius membrum illud vertitur:

Scit quoque Musa
Qua tegat Heimdal
Arbore cornu;
Cernitur, imbre
Præcipitante,
Pignore & orto
Cœliferentis.
Percipitisne?

"*Ergo* Iris croceis per cœlum roscida pennis,
Mille trahens varios adverso sole colores,
Devolat" . . . .

XXVI. *Mimer* in *Edd. Hafn. Maris Dæmon* dicitur, "Quovis matutino tempore, ante quam sol ex oceano emergat, aurora fulvo mulso non absimilis in horizonte apparet. Hanc poëta Mimerem avide haurire fingit." Ibid. A. S. *Meomor* est *peritus, expertus.* Odin, qui *Asgardiæ historicæ* præfuit, hic eminere videtur, *phœnomenorum* caussas, ut quæ mira habeant *noumena* rite intelligat, fideliter perscrutans.

XXVIII. *Valkyriæ:* "Nymphæ borealis Mythologiæ, Bellonæ interdum

munere functæ. Originitus significasse videntur meteora splendida vel ignita, quæ ab Odino cœli & exercituum Deo emissa & bella futura indicare credebantur." *Edd. Hafn.* Quæ opinio etiam in Svecia superstes.

GodÞióđar: divina gens, Deorum liberi, *Asgardici historici.* — *Sculda*, "Valkyriarum unam scutum tenentem," a *Norna Sculda* non fuisse diversam, *Edda junior* probat. Res *futuræ* hic respiciendæ. In principio epicedii *Haconis boni*, Norvegiæ regis, quod Eyvind Scaldaspiller, Eddicæ religionis, cecinit, Odin Valkyrias duas *Scogulam* & *Gondulam*, ut milites in prælio interficiendos eligerent, & interfectos ad Valhallam suumque convivium invitarent, emittit. *Geirskavgol* (hastata vel hastas dirigens) ibi dicitur Gondula. Scogula' *prominula* vertitur a verbo *skaga: prominere* derivata; *longas bardas* annuens, *tela* respicit. *Gvnnr: bellicosa.* *Gavndul* a κονδυλος, nodus, nexus, *arma* intellecta vult.

Navnnor Herians: Valkyriæ tantum dictæ. Pro versibus:

Valkyriæque
Hancce sequantur,

mallem: *Nymphæ equitantes'*
Odinis adsunt.

Diu tamen fui dubius, quomodo hunc locum interpretarer. *Mone* & *Geijer* legunt: *Nunnor; Monachæ*, quare ille (Geschich. des Heidenth. &c. 1: 332: "Nur ein Christ konnte die Walkyrien Hernans Nonnen heissen," & hic (Svea R. H. I: 232): "I Völuspá str. 24 kallas Valkyrierna Odens Nunnor (Nonnor Herians). Finn Magnusen i sin Öfvers. af den Äldre Edda D. I: 1. 43 har *Odins Möer*, och lemnar stället utan all anmärkning." Cui respondetur in *Edd. Hafn.* Lex. Mythol. p. 801: "Jam sincere fateor, me tunc temporis putasse, quod vocabulum illud (ut minime ambiguum) nulla egeret explicatione." Ille enim l. c.: "In ipso codice regio Havniensi legimus indubie *Navnor* (Deæ, Nymphæ, mulieres) a sing. *nanna;* in editione cl. Raskii Holmiensi legimus *Nonnur*, quod e vetere scribendi modo idem valet ac *nönnor, nönnur*, quod iterum ipsum illud navnnor ad unguem exprimit, cum eandem sequatur pronuntiationis regulam." At mihi demum hoc certamen *inane* visum. Omnes enim Lexicographi, quos hic consulere potui, me certissimum fecerunt, *Nunna* verbum fuisse Gothicum, quo Græcum *Monacha* redderetur. Alius aliam conjectura

assequitur *derivationem*, plerumque tamen *virginem sacram* significantem. Nos vero docentes, talem A. S. *Nunne*, Alaman. *Nonne*, Gall. *Nonnain*, *Nonne*, Isl. *Nunna*, Belg. *Nonne*, Angl. *Nunn* &c. &c., radicem augurantur jam Ægyptium ("Nam meminit Suidas Nonni cujusdam Ægyptii, qui Parthenum Theologum versibus sit interpretatus: *Erasmus*), jam Græcum ("a νοῦς, & significat ἀσκητήν:" *Matth. Martinius*; a μονή, m in n mutato, quia "ocinum veteres Latini pro ocimo appellarunt:" *Salmasius*), jam Italicum, jam Hebræum &c. Licet vero Gothicum sit vocabulum, Virginibus & *Odinis* & *Papæ* additum, observari tamen potest, illud in Græcia barbarum, ni fallor, velut ἀσκηθής, apparuisse. *Martinius* in *Etymologico* adfert: "νάννην: patris matrisque fratrem aut (ut alii) sororem interpretatur Hesychius." *Palladio*: "νοῖς: virgo monialis." Mihi tamen magis arridet *Vossii* derivatio a נין (nin) filius, quam *Stephanii* a goth. voc. *Nun* (pupillo) quia "Monacha quasi orphana a parentibus Ecclesiæ commendatur." Ex Oriente enim linguam secum duxerant Gothicæ gentes.

XXIX. *Ec sá Baldri* . .

Hic cardo carminis, rerumque centrum. Qui *Astrologumenon* has esse reliquias antiquae Musae æstimant, heic se *solstitium æstivum* nactos profitentur. *Quem annum* qui *sæculorum omnium* instar habent; jam, ni fallor, loci Frithiofiani recordantur:

"I södern talas om en Balder, jungfruns son,
sänd af Allfader att förklara runorna
på Nornors svarta sköldrand, outtydda än.
— — — — — — —
From lefde han och lärde, dog han och förlät
och under fjerran palmer står hans graf i ljus,

Historiæ jejune & exiliter studentes, hic Balderis, *ultimi* Odinis filii, exsequiarum, quarum tamen memoria cum hoc mytho intime mixta, commeminerunt. Mythosophi quidam, quæ poëta de integritate animi ejusque labe, *philosophice* sensa, *poëtice* dixerit, hic observant. Neutrô plena veritas nec plenus error. Carmen Veledæ in festo publico, quod *Midsumarsblót* appellabatur, cantum fuisse, ex multis apparet. Incidit illud festum in ipsam solstitialem noctem, in *formosissimum annum*. Gentiles tum ad sacrificia & religiosa symposia peragenda convenientes, pyras ingentes in collibus accendebant. E fontibus sacris biberunt, lavacra in aquis, sub dio sitis,

frequentantes. Quæ quidem omnia festa ceremoniali luctu mixta fuisse videntur, "ob lucidissimi & beatissimi anni temporis exitum, cum solaris lux jam evanesceret & dies breviores redderentur," ut in *Eddâ Hafn.* hæ res imprimis judicantur. Mythosophus enim *Finn Magnusen*, auctor scholiorum Partis III, atavis facultatem res externas *observandi* maximam attribuens, non multum fiduciæ in eorum facultate, se ipsos, viresque animi præcipuas "*intelligendi*," reponere videtur. Plerique his festis nihil certi cogitabant; paucos solem regredientem mythus Balderis forsan admonuit. Quin vero interdum in excelso, at mœsto animo,

("Nam super orbes
Lumina volvit")

hæ voces mira sensa, obscure sacrum quoddam appetentia, excitaverint, nulli dubitamus. Cui explicationi res antiqua, a Durando & Beletho, scriptoribus medii ævi (circa an. 1182 & 1280) relata etiam favet, quod nempe alati dracones vel angues (dæmoniacæ certe naturæ) æstivo colore increscente, terras pervolare ac aëra & fontes, in hominum & animalium perniciem, venenis implere solerent, quam ob caussam, e medi-

corum consilio pyræ ingentes, solstitiali vel Johannæa nocte, incendi cœperint ad fontes, cum dracones illi tali flamma fugari posse putarentur. (*Præf. Edd. Hafn.*) Quis est, qui credat, *medicos* hos ritus instituisse religiosos? Inter limites *animi* arctiores horum origo sæpissime quærenda est. — *Balder:* (s. a *Baal* s. a *Bal:* flamma) *secundus* Odinis filius, de quo *bona tantummodo* sunt referenda. Thoro enim *primus* filius, qui *vim*, Baldere *bonitatem* significante, exprimit. De utroque vid. Carm. Epic. Frithiof XXIV pag. 3. Quum de illo bona tantummodo referenda sunt, & quum adeo nitet & candet, ut de eo lux emicet, *ingenui animi* est symbolum. Quem cum bene depingit Sol vernus, Balder etiam in Zodiaco ædem habet; & quum filius quidam Odinis historici maxima floruerit animi ingenuitate, præmatura morte, quæ vehementissime lugetur, abreptus, multa de Baldere recentiores mythi, antiquioribus ignota, referunt.

Mistilteinn: Visci surculus, spiculum, quo Balder dolose cæsus occubuit. Etiam in historia Hervoriana gladius quidam eodem nomine gaudet. Rudbeck de suo refert ævo: "nihil notius quam id genus arboris (viscum quernum) ad-

huc dum locum in veneficiis habere atque, incantamentis, ac præterea usui esse." (Atlant. II: 236). De visci superstitioso cultu in Cambria; Anglia & parva Britannia Galliæ circa brumale anni tempus ad doctiss. Geijer (Svea Rikes Häfd.) *Edd. Hafn.* nos relagat. E loco Virgiliano:

> *Quale* solet silvis brumali frigore viscum
> Fronde virere nova . . . .
> *Talis* erat species *auri frondentis* opaca
> Ilice, sic leni crepitabat bractea vento.
> (*Æneid. VI:* 205 &c.)

conjectum est, miraculosum ramum, qui Æneæ viam ad inferos aperuerit, viscum fuisse. Religionem antiquam, in qua Viscum gravissimæ fuerit significationis, omnia probant. Eadem fere apud Persas veteres fabula. Asfendiar, ut apud Ferdusium est, Iranii populi flos & deliciæ, Deorum clementiâ nullo, nisi a ramo arboris cujusdam, ad extremas oceani oras sitæ, confecto telo lædi potuit. Quod votum nequam Desthan aperuit, & ramo, noctu ablato, cecidit princeps, cum *obscurato sole* comparatus. Occisor junioris fratris facinore occubuit. *Schach Nameh verdeutscht v. Görres. II:* 327, *seq.*

XXX. *Hœder.* "Hœder Asarum unus est, cœcus quidem, sed valde robustus, vellentque Dii ne hunc vel nomi-

nare opus esset, nam ejus facinora inter Deos & homines diu in memoria habebuntur." *Edd, Pros.* Ab *hydi: lustrum,* vel a *haudr: tegmen Edd. Hafn.* nomen derivat." "Tenebrarum genium" ibi "gratissimæ æstatis luci" (Baldr) tantum opponi, ex jam allatis patet. In Baldere quum, quæ *animum* extollant, videntur, in Hœdere, quæ *sensum* moveant, contemplanda sunt. Cfr. quæ ad stroph LV afferentur.

XXXI. Fratrem Balderis, qui *Vali* dicitur, alius aliter explicit.

"En enda natt
Sin hämd han dröjer. Se'n han seger gifver
åt ljus och dygd i verlden. Men till denna
fördröjda dag tänds morgonrodnaden . . . .
af verldens ragnarök . . . . . "

Stropham LV hic locus forte respicit. Nondum enim ultor ille exstitit, nondum nox illa finiit; nam in fine carminis Frigga, "certe terra *frugifera* (*Phrygia* Dea), *Valhalla*, cœlum creatum, vel rectius ætheris ejus summa aula, Diis majorum gentium communis," in fensalis ("profundis cameris") ex intimis animi recessibus gemitus effundit. Locus fortassis non neminem κτισιν συςεναζουσαν καὶ συνωδινουσαν admonebit, sensum etiam doloris Cybelis, Isidis, Veneris eundem explicaturum.

XXXII. *Vndir hvera lundi.* "Intellige thermas terrestres vel fontes fervidos — ignis subterranei viciniæ certe indicia." *Edd. Hafn.* Solis ignem abeuntem, non sine gravi animi vulnere interius omen meditans, mirata, omnia mala ex igne, quem fovit terra, erumpente sibi Veleda præsagit. Quid etiam ad ignem, quo animus integer & innocuus subruitur, adumbrandum, in rerum natura magis est aptius? Lochonem unum fuisse ex Asarum numero, jam malorum omnium originem, non silentio prætereundum. *Sigyn* ejus uxorem ingenium fingebat, quum intermissiones terræ concussuum, poëtice perceptæ, proponerentur. Inter Lappones *vincti Diaboli uxorem* adhuc commemorari, adfert Leem (*Beskrivelse over Finmarken p.* 471). Persæ *Ahrimanem* sub thermis vel fontibus ferventis naphtæ, in Atropatene veterum, non procul a Caucaso, vinctum jacere jamjam fingunt; quibus in regionibus Prometheum, ignis inventorem, duris vinculis & crudeli cruciatu affectum, fabulæ locarunt.

XXXIII. A motibus terræ ad incendia belli haud inconcinne transitur. In ripa amnis, qui *Thcca* (*Slida*) vocatur, septentrionali, *Delictorum tenebrosa* est

ædes; in ripa australi *Virtutum Soli vicina.* Ad utramque partem jam res conspiciuntur. Str. XXXIX *Aureus gallus et atreus* componuntur; Str. LVII & LIX *Gimle* & *Nida*; Str. LVIII & LIX *inn riki* & *inn dimmi. Nid* A. S. tenebræ densissimæ; novilunium. A *Nidr: deorsum Nidri: infra* Lexicogr. derivant. *Slíþ* sic verti posse, defendat *Edd. Hafn. P. II. Havniæ*, 1818 *p.* 788: "Slidr-beitt sax: *sica e vagina tracta.*" *Brimir* a *Brimi:* ignis, flamma, de quo *Edd. Hafn:* "An hic de polo antarctico aut potius de Muspelli vel Gimliani cœli aliquo loco sermo sit, jam non decernere audemus." *Okolnir* locus est *frigorum expers.* Sequenti stropha *delictorum ædes* ulterius describitur. Bellum igitur & honori & infamiæ vicinum.

XXXIV. *Náströnd*; ora cadaverum.

XXXV. *Nidhöggr: in tenebris densissimis mordens*; nomen teterrimi draconis, qui, Abyssi principalis Dæmon, Yggdrasilem inferne rodendo subruit.

XXXVI. Jam ruituri orbis præsagia incipiunt. *Iarnvidr*; *ferrea silva*, in Utgardis ad orientem sita, domicilium vetustæ oreadis s. lamiæ (verisi-

militer Angurbodæ), qua *Fenreris* genera (lupi & gigantea monstra), propagantur. Superstitio de lupis, draconibus vel monstris, solem & lunam eclipseos tempore devorantibus, per totum mundum & veterem & recentem, ab antiquissimis temporibus divulgata est. Horum mater, quam Veleda nostra canit, fuit sine dubio *Nóx* vel *tenebrarum domina*, alias a Græcis & pl. *Mundi mater* vocata. *Edd. Hafn.*

XXXVIII. *Egdir: Aquila mas.* Hræsvelg: Titan ille, aquilæ consimilis, qui *á haugi* (*boreali polo*, interprete *Edd. Hafn.*), mundi interitu appropinquante æolium suum barbiton *pulsat*, *Fialare*, rutilante gallo ("*auroræ borealis* symbolo, sonum singularem interdum edentis, *ibid.*) super illum *i gaglvidi* (in silva supra polum canora, ubi concentus, dulces, teste ipso Cicerone, cœli stellifer efficit cursus) mirum in modum concinente. Hic Phœnicis, ni fallor, mentio fit. Quod plenius explicabimus, cum "IngeniumMythorum *unum* & *diversum* singularum gentium" e fabula Phœnicis, dissertatione alia, si tempus vacaverit, hoc intervallo comprobare conaturi sumus. Hic igitur tantum recordatio fiat Simorgii, qui *der persi-*

sche Phœnix, a Lib. Bar. v. Dahlberg, in *Fundgruben des Orients* appellatur. In summa rupe hæc avis miraculosa nidum ædificavit, cujus pennas purpura & auro fulgentiores nemo describere conetur. In poëmate persico *Schirin* avis eadem *polum arcticum* alis obumbrat, e sinu lucem & noctem emittens. In poëmate *Schánâmeh* Sam ad nidum Simurgi veniens:

"Montem, Pleïades quem calcant, cernit; in illo
Nidus avis summo superemінet omne. Saturnus
Ipse vicinus ei. Circum tentorium Aloæ
Flore stetere. Throno volucrum Rex insidet; illum
Sidera circueunt; oculos fugit infima terra."

Aquilæ figuram referre videtur; cum pennas explicat, sol obruitur; cum arcu quodam, qui quasi *pons curvus* duarum rupium cacuminibus nititur, consedit, fulgura exsistunt & ex alis quassis nascuntur arcus pluvii; & sic in ceteris. Quæ omnia melius intelligentur, si observemus, *polum arcticum cœleste* ipsum esse *verticem Yggdrasilis* (arboris orbis), cui supersedens aquila gigantea in fabulis Eddicis fingitur. De antiqua Phœnice, ut nos docet Gesnerus, Albertus scripsit; illam, ætate gravem se sentientem, nidum, in alta arbore & abdita, super limpidum fontem sita, con-

struere. Soni Phœnicis, si quando memorantur, finem sui ipsius annuntiant. Ex *Philostrato*, (in Ἀπολλωνίου τοῦ Τυανέως βίῳ, lib. III.) Iarchæ Indo confidente, adfert *Gesnerus* (in *Hist. Animal. L. III. p.* 625), *unicam* tantum esse, ex se radios emittentem atque *auri* colore fulgentem, magnitudinis & formæ *aquilinæ*; hæc vero, quæ de ipsa decantant Ægyptii, ipsos etiam testificari Indos, sermoni consentientes, quo dicunt, Phœnici in nido liquescenti *propemticos hymnos decantari* oportere. Cygnei cantus hinc forsan derivandi, ave certa & cognita incertam & incognitam reddentibus poëtis. Hic *ales* ille *Numina silvæ læte gubernans* dicitur. *Gygr: Oreas, Edd. Hafn.*

Gygiar hirdir
Gladr Egdir:

nonne & ad verbum & ad sensum:

Avium rex
Ovans (potens) aquila — ?

XXXIX. Hic *par gallorum* obvium. Quatuor igitur in carmine nostro, ut in *Zend-Avesta*, cœlestes aves. Hac in stropha prima (*auream cristam gestans*) avi convenit *Peroderesch*, quæ, vocem sub diluculum tollens, homines ad preces rite fundendos excitat; secunda (*fuliginea*) *Hufraschmodad* avi, qui in confi-

nio tenebrarum, in quas perculsi defugiunt, cum malis pugnat dæmonibus. *Hel: mortis s. inferni Dea. Edd. Hafn.* Sub una Yggdrasilis radice domicilium habet.

XL. Sonitus jamjam graviores terra, cui imminet ruina, edit. Nuper, levi terræ motu, flammâ fuligineâ superficies emicuit; nunc vero ligatus latrat *Garmur:* Cerberus Eddicus, "canis immanis antri Gnipensis ostiam, ut videtur, tuens, qui mundi interitu appropinquante vehementer latrabit; Gnipahellir enim pro orci quodam aditu haberi potest. *Edd. Hafn.* Hic, ipsa ruente mole *solutus* latrabit. Nunc vero tantummodo:

"Fit sonus, ingenti concussa est pondere tellus."

Ragnaravk: Deorum (elementalium) dissolutio; numinum crepuscula. Edd. Hafn.

XLII. *Giallarhorn: cornu sonorum s. fulgidum, tuba Heimdalli Dei. Edd. Hafn.* Cum ignis subterraneus arborem mundanam, succo & vigore orbam, jam corripuit, tum *Odini* "sapiens *Mimeris* caput *prima* & *vera* edens oracula" (*Edd. Hafn.*) consulendum; tum *impoti ingenio humano* antiqua celsissimi *Dei Mysteria* (str. LIII) anquirenda. Mimer, sive *profundo oceàno*, sive *aurorâ primâ* hieroglyphice de-

pingatur, speciem præbet *Sapientis*, qui *olim* floruerat, & de quo nihil, nisi caput, Mumiæ instar conservatum, jam supererat. Caput vero illud cum nemine, præter *sapientem* Odinem, collocutum est.

LXIII. *Surtur: Summi cœli empyræi supremus Deus, terram destructurus vel potius renovaturus. Edd. Hafn.* Ignis Olympi (cœlitus præcipitans), qui orcum consumet. Vi vocis: *obscurus*, qui nec videri nec intelligi potest. In supremo cœli fastigio habitat.

XLIV. *Hrymr: gubernator perniciosi navigii Naglfar. Edd. Hafn.* Naglfar a nobis redditur:

Hesperus ævi
Cymbaque mortis,

quæ vero ostendit:

— — *faces crinemque timendi*
Sideris et terris mutantem regna Cometen.
(*Lucan. I:* 526.)

Nec nobis etymologia adversatur. "Naglfari (forte a cœli quasi stellis clavatâ figurâ) . . . . His concessis, vocabuli etymologia non est quærenda in τω *Nögl, Navgl* (naglar), sed in voce *Nagli* clavus (Dan. nagle, Suec. & German. nagel, Angl. nail &c.) & notissimo illo *fara* (ire, procedere)." *Edd.*

Hafn. Lössnar: defertur in altum. Ibid. Heic etiam observetur, *bif*, vocem antiquam, & *mare* & *aëra* notare. Derivatio *Junioris Eddæ*, eam *juniorem* sane adfirmat.

Jormundgandr: anguis terrenus s. terram cingens. Oceanus. Str. L. *Midgards vœor* dicitur. Talem mundum cingentem auguem norunt Indi. "Jam nihil vivi conspicitur; ne cadavera quidem supersunt. Aquila, cui ossa tantum restant, in litore, ubi congemunt undæ, vociferat. Byronis ingenio dignum!

XLV. *Muspellz: cœlum s. mundus empyræus., summo cœlo proximus.* Edd. *Hafn.* De Lochone *igne ab orco,* vide Str. XXXII. Frater ejus est *Byleips: per oppida s. orbem habitatum grassans;* ignis terrestris, subterraneo cognatus, qui fornacibus flagrat. Ut, in diluvio, aquæ cœli & profundi erupuerunt, sic novissimo tempore ignes ab astris & ab orco conjuncti aderunt.

XLVI. *Hvat . . Alfom:* "I. e. *apud Deos cœlestes et genios elementares.*" *Edd. Hafn.*

XLVIII. De *Hlina* Edd. Pros: "ordinata est ad curandos illos homines, quos Frigga ab aliquo periculo vult

conservare." Primus ejus dolor Balderis mors.

Quo Bele cæsus (Beles bane) dicitur *Freyr:* "Seminator, Deus Annonæ & . ." Nonne etiam Solare numen?

XLIX. *Vidarr: Phænomenon physicum, quod a veteribus Græcis et Romanis Typhon vocabatur. Edd. Hafn.* Hic validissimus *ventus* & teterrima *humus;* sequenti str. violentissimus *ignis* & æstuosissima *aqua* certantes videntur.

L. *Hlodyne natus,* Telluris filius, *Thoro tonans. Terram* Germani *Herthæ, Hlodynæ* aliove nomine insignitam coluerunt. Aram votivam commemorat *Edd. Hafn.* ad pagum Birten repertam, cui: *Deæ Hludanæ sacrum C. Tiberius Verus,* inscriptum.

Fiorgyn: primitiva s. antediluviana terra. Edd. Hafn.

LIII. *Moldþinvr: (anguis) terram cingens.* Hic forsan idem *angui* (signo hieroglyphico) subest sensus, quem exprimit *anguis an-anda* (in-finitus), cujus in dorso Brahma, creatione perfecta, quievit. His nimirum sub astris omnia limitibus coercentur. Ipse Deus infinitus, *Operibus* loquens, intra fines *temporis* & *spatii* exsistat necesse est, si a nobis comprehendetur. At ex operibus

quasi regrediens, in sua ipsius *infinitate* quiescit. Renovato vero orbe, ita res infinitas, ut jam limitibus circumscriptas, animo comprehendemus immortali.

Fimbul-tyr. A. S. *Fymble: mythus ethnicus, sapientia. Tyr: Deus.* Tyr primus, ni fallor; Odin, ex Asia Gothos ducens, qui *Solem, Vulcanum* & *Lunam*, reliquis Diis ne fama quidem acceptis, coluerunt, & quos cognoscere potuit *Cæsar* (*de bello Gall. V. XXI.*). *Taciti* vero tempore, Deorum maxime *Mercurium* coluerunt, *Herculem* ac *Martem* concessis animalibus placantes; parte Svevorum & *Isidi* sacrificante (*de Mor. Germ. IX*). *Sol* (Od, Odin primus), *Vulcanus* (Thor tuditem s. fulmen tenens) & *Luna* (Freja), numina *naturæ* eminentissima, quam mire conveniunt *Mercurio* & *Marti* (Odini ultimo), *Herculi* (Thoroni Asæo) & *Isidi* (Friggæ), numina *hominis* excelsissima! Illis nulla erigebantur fana; hæc vero multis forsan locis, inde ab *Irminsul* (fano germanico) usque ad *Upsaliam* (fanum supra cetera situm), conspici potuerunt. (Observatione dignum est, Deam, quæ a Tacito, *rei significatum* inquirente, *Isis* est vocata, a Poëta Saxonico, qui *rei formam* potius expresserit, *Junonem* nominari). Quis est, quin in tri-

bus illis facultatem animi quæ *cogitat*, facultatem quæ *vult*, & facultatem quæ *sentit* in effigie cernat? Ingenium enim humanum, *virium jam conscium*, tantum tabellas sæpe invenit, quarum perita fuit antiquitas. Sic ipsis legibus grammaticis, grammaticâ nondum repertâ, omnes quodammodo paruerunt.— *Tyri* conjungitur *Hertha*. *Hertha*: *terra* Persice. Κύρον Solem a Persis nuncupari, jam docuit Herodotus. Quum Carmen caneretur Veledæ, cultus naturæ, in quo *Sol* & *Luna* primas tenent, simplex, & quem primus huc retulerat Odin, in mythos abiit tam antiquos, ut Musa, temporis acti laudatrix, eundem in novo rerum ordine rediturum bene promiserit. Propiores etiam illi Mythi primæ revelationi divinæ.

Rúnar: *scientiæ*, *mysteria*, *literæ*. Licet runas (literas) primo non adscribamus Odini, illas vero ultimo saltem addi posse, credimus. Ad antiquitatem earum vindicandam, literarum *characteres*, cum *nominibus* compararati, non parum valent. Eodem modo, quo nunc literæ pyramidum hieroglyphicæ enodantur, runæ etiam explicari possunt. Scilicet formam repræsentabit *res quædam*, cujus nominis *prima*, quæ quæritur,

litera. Ex. gr. ᚠ effigies erit *pecudis*; I corpus, duæ additæ lineolæ, pedes anteriores & posteriores. In linguis gentium, quæ hoc signo utuntur, pecudis nomen a *f* incipit. De ψ jam supra. ᚱ est r; R enim prima vox in re, quæ depingitur (*reid*, ridt, equitatio): hominem enim equo insidentem demonstrat figura. ᚴ est K. K primus sonus rei effictæ (*Kaun*, vulnus); homo enim hastâ transfixus adumbratur. Nec est mirandum, runis veterum multa convenire alphabetha, eodem nixa fundamento. Qua de re *Periculum* quoque jam allatum *runologicum* consuli debet.

LIV. *Fiölner*: nomen Summi Asarum, "incogniti Dei," *multa producendi* facultatem involvens.

LV. *Balder et Hœder*
Gratus uterque.

Cfr. quæ ad str. XXIX & XXX jam allata sunt. In orbe renovato hominis natura (*rationalis* & *sensualis*), harmoniâ omnibus numeris perfectâ, exsistet.

LVI. *Acriter piatus Hœnir.* Hœnir, ut str. XVI nos monet, ipsum *τὸ humanum* repræsentat, quod *Hœderi cœco et valido* ita indulsit, ut *Balder sapiens et insons* occideret. Ob quod facinus

cum victima piacularis non nisi Diis, qui peccatores *ulti* erant, dari posset, tam graviter nobis piandum fingit Musa, ut mundus tandem omnino, quo purior reddatur, cremandus sit. Quibus peractis, homines & *ratione* & *sensibus*, intime conjunctis, præditi beata regna tenebunt. ("Fratrum juncta tenebunt regna nepotes.")

LVII. *Gimle: Hæc universi metropolis et summi Numinis (Surti) sedes sita est in supremo mundo, qui dicitur Liosulfaheimr. Edd. Hafn.*

LVIII. Hoc membrum, licet in codice membranaceo, uno adhuc incolumi, rejectum, is non spurium judicabit, qui, alternis Camœnæ rite perpensis (vide ad str. XXXIII), cetera hujusmodi ethnicæ religionis auctorum scripta sibi cognita habet. Bene ilud defendit *Edd. Hafn.*

Carmen Veledæ diversa continere oracula, apparet.

1:mo Oraculo *Creationem* ("facta Cœliferentis") canit Musa. Str. I—XVI.

Hic oculis nostris subjiciuntur:

Mundi ante mundum (II), chaos hujus mundi (III), astriferum cœlum (IV—VI), homines divini (VII, VIII), Numina ipsius naturæ elementalia, in vento, humo & aqua habitantia, (IX—XIV),

quibus perfectis, creationi coronidem additura, Numina æthræ, lucis & ignis cœlitus veniunt, quæ homines, quales jamjam sumus, procreant,

II:do oraculo *Spatium & Tempus*, hieroglyphicis imaginibus adumbrantur. Str. XVII- XVIII.

III:tium oraculum *lapsos avaritiâ homines* enuntiat.

IV:to Oraculo, *quomodo reconciliatio fiat, anxie quærens, phænomena naturæ insigniora observat Musa, ut, quid sibi respondeant, intelligat.* Str. XXI. — XXXII. Hic observantur:

Solis & lunæ defectus (XXIII), tonitru & fulmina (XXIV), Iris (arcus pluvii) — (XXV), Aurora (XXVI), Meteora ignita (XXVIII), solstitium æstivum (XXIX—XXXI), et ignis subterraneus (XXXII).

V:to oraculo Musa, cui nihil aliud Natura caduca aperuit, *hunc rerûm ordinem, ut novus existat, abolendum præsagiens, obolitus omnium it recensum.* Str. XXXIII —XLV.

Jam novissimum describitur tempus, quo exsistent *bella infamia, pœnæ quibus imminent horridæ (XXXIII—XXXV)*; quo tam *longi existent defectus solis lunæque, ut aura evadat pestifera luluenque ipsorum liquatur (XXXVI, XXXVII)*; *consonante ipsa aurora boreali Aliti totius orbis (Phœnici, qui moribundus tantum canit)* & *aliti cœlesti olitique infero* (XXXVIII, XXXIX); *motus terræ ingentes quoque adsunt, qui finem propius imminentem annuntiant (XL); effere se gerunt homines novissimi temporis (XLI); omnes cum*

sensim solvuntur naturæ compages, demum humana contremit sapientia (XLIII); Cometes surgit maxima (XLIV); et jam ignis de cœlo dejicitur et ex orco erumpit (XLV).

VI:tum oraculum *ruentem pingit orbem* Str. XLVI—LI. *Terra resedit, &, rupibus scissis, in barathra, quæ fiunt, sternuntur silvæ. (XLVII), Solem necat ignis e cœlo superiori missus (XLVIII); Typhon & procella e profundo erumpens certant (XLIX); Tonitru aëris æstusque æquoris dimicant, se in vicem devorantes (L), et crepitante igne arbor totius orbis concrematur (LI).*

VII:mum oraculum *novum coloribus ornat orbem veterisque judicium.* Str. LII—LIX. *Novo in orbe terra, oceanus & aër conspicitur (LII), Primo temporis felicitas & sapientia redit (LIII—LVII);*
Judicium extremum (LVIII, LIX).

Ordinem stropharum novum, quem secuti sumus, ex codice legati Arnæmagnæani membraneo (in Quarto N:o 544) desumserunt Eddæ Hafniensis P. III. Editores. Hanc Eddam quam sæpissime citavi, inprimis cum novas interpretationes ausus sum, ne prematuræ juvenis opiniones, quæ virorum in re regnantium nitantur auctoritate vel defendi possint doctrinâ, a lectoribus hujus Eddæ ignaris habeantur. Quæ multis etiam aliis locis legi possunt, ex illa igitur, si fieri potuit, descripta attuli.

Coronis.

In hoc opusculo quædam explicatione, multa excusatione egent. Explicem, me in *ividi* accentum i medio addidisse, quo certius *orbis* h. l. significaretur. *Vidr: lignum; vidr: amplus. Nio heima*: novem *spatia*; *nio ividi*: novem ævа longissima. *Ævum*: Isl. *Ævi*, Samscr. *Aium.* Nihil præterea *addidi.* Si quid *desit*, error. Quid sibi velit ἀσκηθης, ad str. XXVIII allatum dubitantes admonitus rocorder, vocabulum esse Homericum, a Scholiast. ἄβλαβη redditum, ἀλλαχου ζητητεον. teste Eusthatio, *Skathiam*: *noxa* apud Ulphilam redolens. In Græca enim lingua non paucæ voces hospites. *Vide Platon. Cratyl.* (in medio), *Aristot. Rhet. l.* 1. *c.* 2 *&c. Gothica nomina* latine scribendi ratio paucis confitenda. Nomen, quantum fieri potuit *idem* retinendum puto, at huic convenienter naturæ latine declinandum; Ex. gr. *Odin*, — *is*; *Balder*, — *is*. Romanis non Orion-us, Japyxus placuerunt. *Orion* retinebatur, at latine declinatum: Orionis-i-em &c. In *e* desinentia, mihi in *o*, *onis* exeunt. *Thor* (Sueth. Thore) & *Loke* igitur: *Thoro*,-*onis*, *Locho*,-*onis*. Sic Romanis *Plato*,-*onis*. Nomina Feminarum, si quando non in *a* desinunt, sic formantur. Hoc vero *a* & terminatione declinationis facile rejecta, ipsum *nomen immutatum* habemus, quod, quantum sententiæ intellectus permittat, conservare, ni fallor, hac in re primum. Excusandi errores & typographi & scriptoris. In illorum numero inprimis referenda str. XXV, nunc omni sensu carens. Legas: *Fons sub ea*-

dem Cœliferentis Lumen inundat Amne citato i. e. Nubes pluvialis sub çœli camera ita se effundit imbre citato, ut Sol obumbretur (quasi mergatur). Correctiones enim revidentis male-perceptæ. In his tantum afferantur: *hon* pro *hann* in str. LIX; & ad str. XXXVIII in fine commentt. *Stephanii* loco *Junii*. Errores utriusque generis, quales str. XXXIV ignem leg. igne, & in Commentt. omnis dubio, Diis celebrant conventus, decidentem rediturumque &c. &c., ut a doctissimo quoque facillime observantur, ita a mitissimo quoque benignissime condonentur!
